

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8CoP/21/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115203469
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kalmanová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4115203469.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, vo veci starostlivosti súdu o maloletého S. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, pracovisko Zlaté Moravce, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: H. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. S., T. I. X, zastúpenej Dr. Miroslav Králik, advokát, Bratislava, Grösslingova 4 a Mgr. K. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. S., Y. XX, zastúpený Ing. I. Z., CSc., bytom L. S., Y. XX, o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 11. marca 2015 č. k. 11P/40/2015-13 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadal uložiť matke povinnosť zdržať sa konania, ktoré je v rozpore s § 24 ods. 4 a § 35 Zákona o rodine, najmä povinnosť vopred prejednať s ním akékoľvek zákroky týkajúce sa zdravia dieťaťa. V prípade jeho nesúhlasu so zamýšľanými vážnymi zásahmi do zdravia dieťaťa je odporkyňa povinná podať návrh na súd a následne konať len v zmysle rozhodnutia súdu. Po odmietnutí styku S. s ním je povinná mu preukázať lekárom diagnostikovaný stav dieťaťa, ak nebude rešpektovať toto predbežné opatrenie a umožňovať jeho styk s dieťaťom, bude súd postupovať v zmysle § 25 ods. 4 bez návrhu na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti. Súd prvého stupňa rozhodnutie odôvodnil ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 2, 6 OSP s tým, že návrh nebol podaný dôvodne. Konštatoval, že ust. § 24 ods. 4 Zák. o rodine je ustanovením, podľa ktorého súd rozhoduje o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, alebo do striedavej osobnej starostlivosti pri určení, kto bude dieťa zastupovať, spravovať jeho majetok a určení ako má rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do starostlivosti, prispievať na jeho výživu. Je preto nemožné uložiť matke povinnosť zdržať sa konania, ktoré je v rozpore s citovaným ustanovením. Ním je upravený postup pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností. Pokiaľ ide o návrh, aby bola matke uložená povinnosť informovať otca o vystaňovaní dieťaťa do cudziny a ďalšie, konštatoval, že toto právo v zásade patrí obom rodičom, pričom sa môže týkať nielen podstatných vecí, ale aj bežných vecí dieťaťa. O tých rozhoduje rodič, u ktorého sa dieťa nachádza. Pokiaľ ide o podstatné náležitosti, nie je možné o nich rozhodnúť uložením povinnosti predbežným opatrením tak, ako to navrhuje otec, keďže matka má zo zákona povinnosť požiadať súd o udelenie súhlasu za otca dieťaťa. V časti nariadenia predbežného opatrenia týkajúceho sa povinnosti preukazovať lekárskou správou zdravotný stav dieťaťa v prípade odmietnutia styku dieťaťa otcom zo strany matky uzavrel, že ide o výkon rozhodnutia, o ktorom nemôže byť rozhodnuté predbežným opatrením, rovnako tak ani o návrhu otca, týkajúceho sa nerešpektovania predbežného opatrenia zo strany matky alebo realizácie styku s dieťaťom, pretože ním požaduje, aby súd rozhodol bez návrhu o osobnej starostlivosti maloletého S.. Účelom predbežného opatrenia je rýchlá a dočasná úprava pomerov, výrok predbežného opatrenia nemôže byť zásadne totožný s výrokom rozhodnutia vo veci samej. Z uvedených dôvodov súd návrh zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec. Uviedol, že z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, prečo by súd nemohol matke uložiť povinnosť postupovať v zmysle zákona č. 36/2005 Zák. o rodine, ktorý je záväzný nielen pre ňu, ale mal by byť záväzný aj pre súd. V iných konaniach sp. zn. 11P/446/2011, 11Em/3/2010 už niekoľko rokov upozorňuje na svojvoľný postup matky ohrozujúci zdravie dieťaťa, hlavne na vymýšľané a ničím neodôvodnené vyšetrenia dieťaťa u psychológov aj napriek tomu, že ošetrojúca lekárka ani učiteľky u dieťaťa žiadne anomálie psychického stavu neodpozorovali. Napriek odôvodneniu rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ktorom sa konštatuje, že súd prihliada na záujem dieťaťa, odvolaním napadnuté rozhodnutie je v rozpore s uvedeným záverom. V inom konaní mu súd odobral dieťa takmer na 7 mesiacov, pričom vtedy nevedela sudkyňa o povinnostiach matky, ktoré jej vyplývajú zo zákona napriek tomu, že on upozorňoval na svojvoľný a nezákonný postup matky pri zdravotnej starostlivosti. Nariadenie predbežného opatrenia je jediným možným spôsobom, aby bola matka prinútená dodržiavať ustanovenia Zákona o rodine. Z uvedených dôvodov navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a návrhu vyhovieť. K odvolaniu priložil návrh na trestné stíhanie pre podozrenie z ubližovania na zdraví voči matke dieťaťa z 24. 03. 2015.

Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Poukázala na ust. § 24 ods. 4 Zákona o rodine a uviedla, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil, že predbežným opatrením, ktorým sa otec domáhal, že ak nebude mu nebude umožňovať styk s dieťaťom, má súd postupovať v zmysle § 25 ods. 4 Zákona o rodine, by bola uložená povinnosť súdu a nie účastníkom konania. Styk otca s maloletým je aktuálne upravený uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/11/2015-24, podľa ktorého je matka povinná dieťa pripraviť na stretnutie s otcom, odovzdať ho každú párnú sobotu o 10.00 hod. s tým, že si dieťa prevezme a následne v ten istý deň o 18. 00 hod. ho odovzdá matke. Matka maloletého na stretnutie s otcom dieťa pripravovala a pripravuje, jej úmyslom nie je brániť spoločnému stretávaniu otca s dieťaťom, ale zabezpečiť dieťaťu psychickú pohodu a pokojné prostredie pre jeho vývin. Dieťa má odmietavý postoj k stretnutiam s otcom a jeho príbuznými, plače a nechce sa s nimi stretnúť. Pri každom príchode otca je maloletý vyplašený a vystresovaný. Ako dôkaz atmosféry a stresových situácií priložila zvukový a obrazový záznam zo 04. 04. 2015, kedy si otec maloletého spoločne s jeho rodičmi prišli pre dieťa na základe vyššie citovaného uznesenia, z ktorého záznamu vyplýva, že maloletý sa pred privolanou policajnou hliadkou vyjadril, že nechce ísť k otcovi, lebo mu robil zle a zbil ho. Cez otvorené okno zakričal jemu a starým rodičom stojacim pod oknom, že nechce ísť k tatovi. Zo zvukového a obrazového záznamu sú zrejmé reakcie dieťaťa v situácii, keď má ísť k otcovi, maloletý bol schúlený v kúte pri radiátore, ktorého sa držal so slovami, že nechce ísť k otcovi, že ho neznáša. Ďalej uviedla, že 18. 04. 2015 otec na styk neprišiel, prišiel starý otec dieťaťa, ktorému nie je povinná dieťa odovzdať v zmysle citovaného uznesenia krajského súdu. Za nepravdivé označila tvrdenie otca v návrhu o neposkytovaní informácie o zdravotnom stave dieťaťa. Ona je zodpovedná osoba, dieťa jej bolo zverené do osobnej starostlivosti a plní si povinnosti voči synovi aj v prípadoch lekárskeho ošetrovania, kedy si to zdravotný stav dieťaťa vyžadoval, resp. vyžaduje. Neodoprela otcovi poskytnúť žiadnu informáciu o zdravotnom stave maloletého, ale otec nemal nikdy potrebu informovať sa ohľadne dieťaťa a jeho zdravotného stavu.

Kolíznym opatrovníkom k odvolaniu otca vyjadrenie nepodal.

Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v rozsahu odvolania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne a odvolanie otca nie je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že otec návrhom podaným 10. 02. 2015 na súde prvého stupňa sa domáhal nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd uložil matke (odporkyni) zdržať sa konania, ktoré je v rozpore s § 24 ods. 4 a § 35 zákona č. 36/2005 Z. z., s tým, že najmä je povinná vopred prejednať s otcom (navrhovateľom) akékoľvek zákroky týkajúce sa zdravia ich spoločného dieťaťa, v prípade jeho nesúhlasu so zamýšľanými vážnymi zásahmi do dieťaťa (hospitalizácia, psychická terapia, opakované vyšetrenie) je matka povinná podať návrh na súd a následne konať v zmysle rozhodnutia súdu. Pri odmietnutí styku maloletého s ním je povinná preukázať lekárom diagnostikovaný stav dieťaťa a ak nebude rešpektovať predbežné opatrenia a nebude zámerne umožňovať styk dieťaťa s ním, súd bude postupovať podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine a bez návrhu zmení rozhodnutie o osobnej starostlivosti. V návrhu uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 7C/230/2009-106 z 23. 03. 2010 bolo

jeho manželstvo s matkou dieťaťa rozvedené a dieťa bolo zverené do starostlivosti matky. Jeho styk s dieťaťom bol upravený rozsudkom č. k. 24P/350/2009-61, zo 14. 06. 2011 a dohodami z 08. 08. 2011 a 11. 08. 2011. Styk sa realizuje od 13. 09. 2011. Na súde prvého stupňa prebieha pod sp. zn. 11P/446/2011 konanie, v ktorom podal návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Konanie nie je skončené. Uviedol, že matka marí výkon rozhodnutia súdu, odmieta mu dieťa odovzdať, stalo sa tak asi 70x, a bola jej uložená aj pokuta. Ako dôvod ospravedlnenia marenia výkonu rozhodnutia uvádza zdravotný stav dieťaťa, vyhľadáva psychológov, psychiatrov, ktorí majú preukázať, že dieťa má zlý psychický stav. Bez odporúčenia ošetrojúcej lekárky nechala asi 20x dieťaťa vyšetriť u rôznych psychológov a hospitalizovať na Klinike detskej psychológie v Bratislave. Ignoruje akékoľvek jeho pokusy o poskytnutie informácie o zdravotnom stave dieťaťa, čím ignoruje ustanovenia Zákona o rodine. Ako otec nesúhlasí s opakovanými a svojvoľnými vyšetreniami maloletého u psychológov a s jeho hospitalizáciou v zdravotníckych zariadeniach. Poukázal na ust. § 35 Zákona o rodine, podľa ktorého ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach o udelení súhlasu na poskytnutie zdravotnej starostlivosti má rozhodnúť súd. Matka podrobila dieťa psychologickému vyšetreniu v Banskej Bystrici a v Bratislave svojvoľne, bez odoslania ošetrojúcou lekárkou a bez jeho vedomia. Absolvovala ďalšie vyšetrenia, s ktorými on nesúhlasí, pretože zanechávajú trvalé následky na zdraví dieťaťa. Mal. S. sa vyšetreniam bráni, čo potvrdila aj Mgr. G. v lekárskej správe z 03. 09. 2014. S ohľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby súd urobil opatrenia, ktorými by zabránil nezákonnému počínaniu matky ohrozujúcej zdravie dieťaťa, ktorá s ním nakladá ako s predmetom na získavanie vyjadrení psychológov a dôkaz znevažovania jeho osoby ako otca dieťaťa. Súd prvého stupňa odvolaním napadnutým uznesením návrh otca z dôvodov vyššie uvedených ako nedôvodný zamietol.

Podľa § 74 ods. 1 OSP pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 75 ods. 1 OSP, predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Vychádzajúc z obsahu citovaných zákonných ustanovení je teda zrejmé, že predbežné opatrenie možno nariadiť pred začatím konania, alebo po začatí konania. V oboch prípadoch podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia sú v zásade rovnaké a v oboch prípadoch je ho možné nariadiť len z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Zmyslom každého predbežného opatrenia je teda dočasná úprava pomerov účastníkov (nie s konečnou platnosťou), pod ktorú možno zahrnúť aj dočasné obmedzenie dispozície s majetkom z dôvodu ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. Pritom musí byť poskytnutá ochrana ako tomu, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada, tak v rámci ústavných a zákonných pravidiel aj tomu, voči komu predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať, však nemôže dosiahnuť takú intenzitu, aby prakticky znemožnila ochranu oprávnených záujmov druhej strany, t. j. toho, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada. Ďalej treba uviesť, že predbežným opatrením nie je prejednaný konečný výsledok sporu, len sa ním zaisťuje, aby konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam. Tam, kde dosiaľ nebolo vydané rozhodnutie, treba, aby okrem skutočností, ktoré odôvodňujú obavu z ohrozenia exekúcie, bolo tiež preukázané alebo aspoň osvedčené súčasne, že navrhovateľ má pohľadávku alebo iný nárok a že mu jeho nárok bude priznaný súdnym rozhodnutím. Odvolací súd po prejednaní veci sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodný. Treba dodať, že zákon na úpravu postupu pri nariaďovaní predbežných opatrení vyžaduje, aby navrhovateľ súdu preukázal potrebu dočasnej úpravy účastníkov konania ako aj obavu z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. V tomto smere je významné, že povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť neodpadá ani v konaní o vydanie predbežného opatrenia, i keď môže byť niekedy pre stranu sporu zvlášť obtiažna. Treba však s týmito povinnosťami počítvať v každom sporovom konaní, i keď konania o vydanie predbežného opatrenia smerujú k osvedčeniu tých procesných a hmotnoprávných skutočností, ktorých pravdepodobnosť môže vyústiť do záveru o legálnosti (potrebe naliehavosti, primeranosti) nariadenia predbežného opatrenia.

V posudzovanej veci otec dieťaťa nariadenie predbežného opatrenia odôvodňoval s poukazom najmä na pre neho neprijateľné (nesúhlasné) konanie matky dieťaťa, návštevy u lekárov, psychiatrov, psychológov, ktoré podľa jeho názoru zanechávajú trvalé následky na zdraví dieťaťa, pričom dieťa sa im bráni, neinformovaním o zdravotnom stave dieťaťa a nedodržiavaním styku s poukazom práve na nepriaznivý zdravotný stav maloletého. Mal za to, že takéto konanie matky je v rozpore s ustanoveniami Zákona o rodine, § 24 ods. 4 a § 35, preto navrhoval nariadenie predbežného opatrenia vo vyššie uvedenom znení.

Odvolačný súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa v intenciách platnej právnej úpravy a vyššie uvedeného výkladu vec správne právne posúdil a vyvodil z neho i správny právny záver, s ktorým sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a využíjúc postup podľa § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti. Na zdôraznenie správnosti týchto dôvodov len podčiarkuje, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nebol dôvodný, pretože neboli splnené všetky procesné a materiálne podmienky pre poskytnutie požadovanej ochrany vzťahov nariadením predbežného opatrenia.

Otec sa predbežným opatrením domáhal uloženia povinností matke dieťa, ktoré vyplývajú zo Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z.. Nariadenie predbežného opatrenia ukladajúceho matke povinnosť vopred prejednať s otcom zákroky týkajúce sa zdravia dieťaťa a v prípade jeho nesúhlasu s konaním matky uložiť jej povinnosť podať návrh na súd je nevykonateľné a v rozpore s účelom predbežného opatrenia ako procesným inštitútom, ktorým je dočasná úprava pomerov účastníkov. Z obsahu spisu vyplýva, že mal. dieťa je právoplatným rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti matky, ktorá ho v zmysle rozhodnutia zastupuje, spravuje jeho majetok a je oprávnená rozhodovať o bežných veciach týkajúcich sa dieťaťa. Odvolaciemu súdu neprináleží vyjadrovať sa k záverom a výsledkom právoplatne skončených konaní, na ktoré otec v odvolaní poukazuje. Maloletý bol zverený do starostlivosti matky, ktorá o bežných veciach týkajúcich sa dieťaťa má právo rozhodovať aj samostatne, najmä ak sa týkajú každodenných vecí a starostlivosti o dieťa. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť o podstatných náležitostiach, môžu postupovať podľa § 35 Zákona o rodine, podľa ktorého ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní mal. dieťaťa do cudziny, o správe majetku dieťaťa, o štátnom občianstve, udelení súhlasu na poskytnutie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, je oprávnený podať návrh na súd niektorý z rodičov. O tomto návrhu však súd rozhoduje v základnom konaní, nie formou predbežného opatrenia, ako to požaduje otec, pretože nejde o dočasné riešenie vzťahov účastníkov.

V ďalšej časti navrhovaného predbežného opatrenia, ktorým otec žiadal, aby súd postupoval v zmysle § 25 ods. 4 Zákona o rodine, podľa ktorého ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s mal. dieťaťom, môže súd aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti sa domáha uloženia povinnosti súdu, nie účastníkom konania, ktorú povinnosť ale nie je možné voči súdu vynútiť predbežným opatrením. Vzťah účastníkov, resp. otca s mal. dieťaťom v otázke úpravy styku je upravený rozhodnutím súdu. Pokiaľ matka nerešpektuje rozhodnutie súdu, má otec právo domáhať sa týchto práv v rámci výkonu rozhodnutia, ako správne konštatoval aj súd prvého stupňa, pretože o styku otca s dieťaťom bolo už právoplatne rozhodnuté rozsudkom súdu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.